

ГРОМАДСЬКИЙ ГОЛОС

соціалістично-радикальний часопис українського працюючого народу.

Адреса Редакції і Адміністрації: "Громадський Голос", Львів, Ринок 10, II. п.

Редакція рукописів не авертує.
Нондисканс доносів не підить.

ПЕРЕДПЛАТА: чвертьрічно 2-50 вол. За границею 2 ам. долари в рік, або їх вартість в ин. валюті.

Чекове conto П. К. О. ч. 151.529.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Виходить в кожную суботу.

Ціна приписки 20 сот.

БОРІТЕСЯ — ПОБОРЕТЕ!

Віча і збори.

Товариші й Товаришкі
з Яворівщини.

В неділю дня 25 квітня ц. р. відбудеться велике СЕЛЯНСЬКЕ ВІЧЕ

В Наконечнім,

Час останній проснутись українським працюючим людям і будувати свою політичну силу для свого власного добра!

Тому громадню приходіть на віче!

На шляху до анархії.

В минулу суботу закінчено розправу проти бувшого міністра скарбу в Польщі Губерта Ліндого і його двох спільників. Розправа виявила цікаві „зделки“ пана міністра. Купив для Почтової Каси Ощадности дім вартости 24 000 доларів за 64 000 доларів. (Або то за свої гроші?) Видав 90 000 зол. за будівельний матеріал, якого ніде не було, гарантував своїм братові позичку 10 000 англ. фунтів і 20 000 доларів і мусів її заплатити, бо брат дуже „збіднів“ і до сьогодні не вернув до Польщі ітд. Вирок мав запасти в неділі після наради трибуналу. Але тут сталася подія, яка стрясла всіми. Коли Лінде з суду вертав в товаристві свого родича Цивіцького до хати, з задю приступив до него сержант польської армії Цмелєвскі і скрито його вбив вистрілами з револьверу. Та став утікати. Коли його зловили, сказав, що вбив Ліндого як шкідника і тому, що побоювався, що його суд звільнить, бо прокуратор дуже слабо обвинувачував, а оборонці дуже сильно боронили. Це звичайний об'яв анархії.

Чи ви памятаєте, що склади Народної Торговлі продають на свята дріждже, муку, вина і прочі споживчі товари?

Ось так розумують за своїми вождями недоварені політики, божевільні шовіністи, осатанілі маняки. Цілі партії і поважні газети польські робили патріотичну рекламу вбийникові першого президента Польщі. І хоч його засудили на смерть, але по його смерті складано йому почеси. Так само в оборону взяли жандарма Мурашку, який замордував вязнів Багінського і Вечоркевича, котрих сам мав відвезти до границі. А оце знову сержант плює на всі суди, закони, на те, що не він до цього покликаний. Сам судить Ліндого, сам засуджує на смерть і сам убиває. Хвалили таких як він героїв, як спасителів ойчизни — то чому жби й йому легким коштом не стати героєм?

Ось так фалшиві польські патріоти в роді Прушинських ітд. ітд., котрі вчать маси не виконувати приписів закону — ширять анархію.

До Української Громади!

З уваги на тяжке становище читальні в м. Вишгородку, котра не має своєї домівки, де змоглаби примістити свої культурно-освітні установи, як читальню та кооперативу, завязався в м. Вишгородку комітет будови «Народнього Дому», який звертається з горячим закликом до всього Українського Громадянства допомогти нам у цьому великому ділі. Поможіть нам тепер, а ми поможемо опісля вам!

Добровільні пожертви просимо надсилати на слідууючу адресу: Вишгородок, Кремінецького пов. на Волині: Українська Читальня «Просвіти».

Инші часописи просяться о передрук.

Комітет будови Народнього Дому.

Голова: Микита Шевчук. Секретар: Клавдія Біла. Скарбник: Нікіфор Борковський. — За відділ: Голова: Іван Фаренюк. Секретар: Михайло Тислюк. Скарбник: Є. Головатюк.

Ви не думайте Товаришу, що ми про ВАС забули!

Ви всежтаки повинні стати членом видавничої кооперативи «ГРОМАДА»!

Ви розумієте вагу доброї книжки на селі?!

Тому Ви зараз таки вишлете 10 зол. уділу і 2 зол. вписового на адресу:

Осип Навроцький, Львів Ринок 10

Redakcja Czas. „Hromadskij Hołos” Pr. 177/26.

W Imieniu Rzeczypospolitej Polskiej!

Sąd okręgowy karny we Lwowie orzekł na wniosek Prokuratury przy tymże Sądzie, że treść artykułu umieszczonych w czasopiśmie „Hromadskij Hołos” Nr. 15 z dnia 17. IV. 1926 pod tytułem: 1) „Demonstracji bezrobitych u Lwowie” od słów: A tymczasem... do końca tego artykułu. 2) „Tysne ich do muru” a między słowami: gospodarzy... a słowami: Poweła b) od słów: Wołyż... do końca tego artykułu. 3) „Nacjonal-eemokratyczni bagnotworci” a między słowami: narod... a słowami: musyt buty b) między słowami: narod do... a słowami: mety c) od słów: Wo wyzwolenja... do końca tego artykułu. 4) „Ukrainiskij Komitet dopomohy Bezrobotnym u Lwowie” — na stronie 7-mej w kolumnie 1-szej między słowami: nuży... a słowami: Peperowski zawierają ad I., II. III. i IV. znamiona zbrodni z § 65 a) uk. uznal dokonana w dniu 14/4 1926 konfiskate za usprawiedliwiona i zarządził zniszczenie całego nakładu i wydał w myśl §. 493 pk. zakaz d lszego rozpowszechniania tego piama drukow.

Zarazem wydaje się nakaz odpowiedzial-nemu redaktorowi tego czasopisma by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociaga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z 17. grudnia 1862 Dzpp. Nr. 61863 tj. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 zł. Lwów, 15. IV. 1926. Havel.

«Приятелі, чи шкідники?»

Братя рубачі й керманічі! І ви всі братя українські селяне та робітники, які добиваєтесь цього, щоби врешті раз за довгі сотки літ краще вам жилося та щоби ви самі порядкували у своїй хаті! Послухайте і придивіться добре і розважте, за яку справу ви маєте боротися, а навіть життя своє дати, щоби вона, та боротьба, знову не була даремна. Розважте добре, чи ставати вам за свою, чи за чужу справу, чи йти о власних силах до власної хати, чи, зорієнтувавшись на чужу ласкаву «поміч» (яка завжди нам боком лізла!), знову найтисся в чужій хаті погнобленим і одуреним.

Ось зібралися ми дня 14 квітня в Косові на віче, щоби обміркувати, як далі вести боротьбу з визиском. І я був на тім вічу і що побачив?

Побачив дійсних, ідейних селян і робітників і гурток капіталістичних підпомагачів, які старалися розбити наш український здоровий робітничий рух. Ви-ж самі знаєте, що ми зачали тяжку боротьбу. Ми взялися до важкого завдання. До професійної організації лісових і річних робітників, якої нам давно бракувало. Пішов клич по горах: Організуйтеся в «Селянських Спілках» для оборони своїх інтересів! І ми почали ту організацію: рівночасно поставили домагання до фірми. А покищо здержалися від праці. Але тимчасом побачили, що в своїй боротьбі з капіталістичним визиском дістали удар у спину.

Ми впізнали, що ті, які проповідують боротьбу за визволення інших робітників, ті самі зібралися на вічу в Косові, щоби не допустити до української професійної організації українського робітництва. Вони кричали, пінилися, не допускали до слова бесідників. — А оплескували таких бесідників, про яких стидно й згадувати. Як ось такого Близнюка, що його і українські і польські власті переслідували за звичайні грабунки. Ці типи не йшли розбивати клібодського віча, але тепер занюхали жир, вилазять на верха, почули що ануж знову можна буде вирости. (Одинокий бесідник, з яким можна ще розумно говорити, це був Семенюк).

Тому ми робітники й селяне, що організуються в «Селянських Спілках», повинні собі добре зятати тих крикливих (великих слів велика сила і більш нічого!) «оборонців» пролетаріату. Ми хоч і не відбули намірених нарад над нашою нуждою до кінця, однак тих пару днів не змарнували. Ми впізнали, що ті, що найдуше кричать ніби в обороні пролетаріату, самі розбивають його професійні організації і помагають отаким Шерфам і іншим капіталістам. Ми мусимо судити людей по їх ділам, по їх праці, а не по словам, хоч і як крикливим.

До сьогодні жадна російська, чи польська, чи румунська професійна організація не зажурилася нашою нуждою. Ніхто з них і не подумав над тим, щоби в ім'я робітничо-селянської солідарності допомогти нам в організації своєї української професійної організації. Навпаки польонізували, русифікували, руманізували наших бідаків у своїх організаціях. І тепер ми зрозуміли, що до робітничої міжнародної солідарності до-

ходить через організацію робітничих мас до боротьби з капіталістичним визиском кожної нації з окрема.

Тоді лише й можлива міжнародна робітнича солідарність. Бо коли не булоби народів, не треба булоби і інтерціоналу. А наші «комуністи» тягнуть нас силою в чужу хату. Але ми на тім уже пізналися.

Досить нас дурили. Вже більше не здурять!

Керманіч.

Оборона лісових робітників на Косівщині.

ВЕЛИКЕ ВІЧЕ В КОСОВІ.

Боротьба лісових робітників на Косівщині проти визиску підприємців не тільки не устає, але й ще кріпшає та загострюється. Причиною того є неуступчивість фірми «Галицька Спудка», котрої управителі Шерфи хотіли використати теперішнє велике безробіття й нужду робітництва для того, щоби ще більше обнизити нужденну заробітну платню зарібників. Вони гадали, що й цього року піде їм так легко, як у минулих роках, коли то до відважування харчів уживано фальшивої ваги, коли видавано стухлу муку та коли плачено й раховано в той спосіб, що робітник по піврічній тяжкій праці, при котрій не оден стратив здоров'я, не то, що не дістав ніякої заплати, але й ще оставав довжником фірми на 30—40 зол.!

Але цього року на щастя панове з «Галиць. Спудки» перерахувались. Свідомість клясова поміж укр. лісовим робітництвом поступила на стільки, що організаційний комітет «Селянської Спілки» мав уже змогу виступити активно та в порозумінні з усім робітництвом проголосити страйк і бойкот «Галиць. Спудки» доти, доки вона не згодиться на жадання робітництва.

Для моральної підтримки робітництва влаштувано віче в Косові, тому що віче в Яблониці було заборонене. На віче явилось кількасот селян і робітників, щоби обміркувати своє тяжке господарське положення та знайти способи для боротьби з лихом.

Віче отворив тов. Гардецький. Предсідником віча обрано тов. М. Горбового. Відтак реферував тов. Стахів про господарське положення українського працюючого народу під пануванням Польщі. Гром. Щирба виголосив доклад про кооперацію. По тім тов. Стахів реферував про «Селянську Спілку» й боротьбу лісових робітників проти визиску через капіталістів.

Присутнє селянство й робітництво брало живу участь у виводах рефератів, а опісля при пасивнім до цієї справи відношенні прихильників «Світла!» прийняло запропоновані тов. Стаховом резолюції про боротьбу з політичним і господарським гнетом. Зокрема постановлено:

Віче закликає всіх товаришів лісових робітників, дарабників і бутимарів єднатися у свої професійні організації «Селянські Спілки» та не заключувати договорів праці поодилю, а тільки спілкою.

«Супроти «Галицької Спудки» постановляється рішучо продовжувати страйк, аж доки фірма не згодиться на всі домагання «Селянської Спілки».

Віче закликає всіх селян і робітників

бойкотувати тих, котрі зломлять товариську солідарність і підуть на роботу до фірми перед ухвалою укінчення страйку. Ніхто не сміє приймати таких зрадників робітничої справи ні в своїй хаті, ні їм чимнебудь допомагати.

«Віче висловлює своє товариське співчуття й солідарність з безробітним пролетаріатом, що його кроваво гнобить буржуазія».

Помимо того, що віче було призначене для вирішення так важких справ укр. робітництва, то всетаки знайшлася купка люців з під темної звизди, які старалися за всяку ціну розбити віче. На тій точці зійшлися прихильники «Світла» з висланниками визискувачів, і заушниками фірми. «Свідомі» «пролетарі» в числі 40—50 осіб піднімали під час цілої дискусії пекольний вереск, щоби унеможливити наради. Не давали спокійно промовити слова тов. Шкріблякові, Лепкалюкові й Шекерикові, хоч вони говорили тільки про господарку й урядування старостів, жандармів і наказних війтів, котрі унеможливають усяку організацію укр. працюючих людей. Хуліганські виступи цих підкомандних Варшави обурили були до краю всю масу вічевиків і тільки завдяки холодній крові селянських провідників не дало себе віче спровокувати до розправи з хуліганями.

Бесідники цих темних «Світлівців» зовсім не цікавилися справою страйку й засобами боротьби з визиском, їх не обходила нужда робітника, вони тільки пусто нападали на укр. соціалістів-радикалів за те, що вони взялися боронити все робітництво Косівщини перед визиском.

При бесіді тов. Шекерика підняли ці розбивачі укр. селянського і робітничого руху такий крик, що комісар поліції розв'язав віче.

Зараза.

Вибори до союму вже — здаєсь — недалеко, коли до Збаража прислав Данилович свого агента Стефурака вербувати членів до своєї «партії». До переведення цієї організації додала до помочі Стефуракові польська «організація народова» поляка Левковича, агента польської Дирекції убезпечень, який добре дався в знаки нашим селянам безправним фантуванням.

Стефурак зі своїм «штабом» урядуює в шинку Хуткого в Збаражі. При помочі поліції, возних та ріжних посіпаків розкинено в Збаражі і по селах друковану програму Даниловичівської «партії». Дотепер вписав Стефурак до цієї «партії» обовязково майже всіх наказних війтів і писарів, латинників по селах і темних наших селян. Агенти Стефурака стягають наших темних жадних наживи селян, до шинку. Всіх частує Стефурак горівкою і пивом, та обіцює золоті гори кожному, що вступить до його партії.

Відтепер — каже Стефурак — землю на парцеляції дістане тільки член «партії» Даниловича і то за дармо, бо гроші на купно землі дасть «великий, міліоновий банк Даниловича». «Партія буде навіть платити за своїх членів польську асекурацію». Такі і тим подібні теревені плете Стефурак і його платні агенти.

Селяне слухають Стефурака і не вірять йому, бо нераз болючо переконались, що значать такі обіцянки. Свідоме селянство Збаражчини знає добре, що то за птиця Стефурак і його «кумпанія» і не дасться заманити в Даниловичівську партію.

Наші товариші соц.-радикали, освідомлюють своїх несвідомих братів-селян, щоби не дались взяти на вудку агента Даниловича і не ішли на збори партії Даниловича «Український Селянський Союз», які відбудуться дня 19. квітня 1926. в салі «Польського Сокола» в Збаражі.

Кращу долю здобуде наше селянство лиш в рядах української соц. радикальної партії!

Релігійна війна.

В селі Молодятині, пов. Печеніжин існує євангельська громада, що числить тепер коло 100 осіб. Булоби все в спокою, якби греко-католицькі попи не підбурювали безвідповідальною демагогією несвідомих своїх вірних проти других громадян. І то тільки тому, що ті громадяне инакше розуміють Христову науку як Рим. Парох Балицький, заляканий тим, що багато громадян перестав бути його вірними, спровадив собі на поправу місію Редемптористів, котрі цілими днями цькували людей до релігійного фанатизму.

Овочі цієї проповіді Христової науки: „любите ближнього свого“, бачимо нині наглядно. Група несвідомих людей у Молодятині так фанатизована, що не вагається навіть підносити своїх рук на людське життя. Ось 9 квітня напала товпа 30-40 людей на пастора Вайдабера і Клев, котрі в товаристві К. Стефанова як перекладчика приїхали до Молодятина упорядкувати метрикальні викази й налагодити інші адміністраційні справи євангельської громади, бо євангельські укр. громади належать до німецької парохії у Коломиї. Отже при повороті пасторів напала товпа під проводом братанича гр. кат. пароха на спокійних людей. Рискалі, коли, залізні штабиці, каміння посипались на безборонних. Усіх тяжко полалічено. Провідник товпи ще заохочував її: „Бийте, а не випустіть їх живими“.

Польська поліція, хоч довідалася про цей напад, заховувалася пасивно. Видко польським властям цілком іде на руку це, що поміж укр. працюючими людьми кипить братовбийча релігійна боротьба. При тім суди карають дуже часто тюрмою євангеліків за „богогудство“ та образу церкви.

Отже нас — укр. працюючих селян нищиться на два боки: з одного боку релігійна нетерпимість, засліплення і боротьба брата проти брата, а з другого боку ще переслідування за ту боротьбу через польські власті. Винні тут у першу чергу ті гр. кат. попи, котрі використо-

вують несвідомих людей, щоби цькувати їх на своїх братів.

Я думаю, що наш часопис повинен як найбільше освітити цю справу та освідомлювати прицюючих людей у тім напрямі, що кожна віра повинна бути приватною справою совісті чоловіка; що люде повинні звертати свою увагу тільки на те, чи хто в чесний громадянин і чи він стоїть за народну справу, а не те, як він вірить. З окрема не повинні люде давати послуху попам, котрі накликають їх на братовбийчу боротьбу. Бо перед нами стоїть велика ціль — визволення українського працюючого народу згід усякої неволі і визиску, і для тої ціли повинні по товариськи єднатися всі працюючі укр. люде, не оглядаючись на баламутство безсовісних людей.

І ще така моя думка: Що колом у голову ніхто нікому віри й вірности до Риму ані не впхав, ані не вижене. Того не бачать тільки сліпі і поводитори сліпих, що ведуть їх для своєї користі. Незбаламучений.

3 вічевого руху.

Селянське віче в Запитові пов. Львів відбулося дня 11 квітня 1926 р. при великій участі місцевого селянства. Прибули також помімо не погоди товариші зі Стронятина й Ременова. Віче відбулося в місцевім громадським домі. Мала зала не могла помістити всіх, бажаючих бути на вічу, тому багато осталося на дворі. Предсідником зборів вибрано т. Юрка Максимова, а писарем т. Івана Кошика. Реферат про господарське положення українського працюючого народу, а з окрема селянства, про земельну реформу і інші господарські справи і завдання виголосив т. О. Павлів. Реферат про організаційні справи, про потребу будування своєї політичної організації до боротьби за політичні і господарські права, про справжнє положення українського народу під Польщею і завдання, які з цього положення випливають — реферував тов. М. Стахів. На жаль у дискусії забрав голос тільки один селянин. А це за мало. Селяне говорили, що референти так основно все обговорили, що не треба було нічого додавати. Тому без дискусії прийняли одностайно резолюцію. Але про селянську бідку треба говорити, бо біда є велика і її тільки громадою зборється.

Свій.

«ВІЧЕ» В ЗАЛУЖУ, ПОВ. ЯВОРІВ.

Загальна біднота.

Піскувата та земля у Яворівщині — бідна — і бідні її люде. Завзяті і заголювані, знуждовані, вялі, але вперті, як ті гірські козики. Звідки в них береться сила, ще працювати, коли дивно стає на саму думку, о чім той народ взагалі живе. Що витягнете для 5 чи 6 ротів з двох моргів поля? Не штука ситим виписувати про те, що малі селянські господарства мало видатні і пожитковні, бо «хлоп» не вміє господарити. Але дайте ви дідові, хай він на 500 моргах вигодує зовсім 1.500—2.000 людей! Хай покаже штуку і хай думає про лишну господарку! Хіба це одно облекшення булоби, що там мігби спілкою обрабляти і оставалоб більше часу на науку і инший спосіб заробкування. Але сядьте буржуазні господарські філософи з 5 бахорами на двох моргах поля і думайте тоді про лишну господарку, особливо тоді, коли святі і несвяті особи дбають про те, щоби ти не читав цього або того, аби не простишався, аби не організувався, аби на віча не ходив, аби був темний і потульно вмирав, коли з напруги твої жили вже висохли...

Нарада з перешкодами.

Ось подбала повітова управа української соціалістично-радикальної партії про те, щоби скликати перше селянське віче в Яворівщині на селі. І пан староста таки найшов причину, аби хлоп масово не зійшовся на раду та не довідався, як собі раду лишну давати. Віче заборонено і то так, що не можна було відмовити. Богато селян з'явилось з сусідніх сіл: Яжова, Цегулі, Чернилева ітд. Задумали делегати зі Львова, товариші Павлів і Курчак зробити принайменше довірочну нараду. Місцевий начальник громади дозволив на ту ціль громадський дім. Але зачав ще перед довірочною нарадою своє урядовання місцевий комендант постерунку і не дав змоги товаришам відбутися на раду, аж треба було довго вчити пана коменданта, що політична партія може улажувати свої наради на підставі § 2. закону о зборах та що його присутність у такій нараді зайва. І дійсно опісля по відході поліції відбулася коротка нарада, але з причини пізної пори не могла вже продовжуватися. Ось так поліція спливає освідомлюючи працю серед селянства. Але панських партій не посмілаби в той спосіб шиканувати! Всежтаки селянство не дасть себе залякати. Воно пізнає свою силу і свої права, які йому належаться. А такі перешкоди ще тільки більше його роблять завзятим у здобуванні для себе кращої долі.

Організований.

3 партійного життя.

На Гуцульщині. При участі повітового секретаря УСРП т. Михайла Горбового з Косова перевів т. Петро Шекерик Доників як містоголова пов. Управу в Краснолі і Головах

політикани зі „цирих революціонерів“ відразу перекинулось в „повстанців“. Їх „революційний комітет“ відразу перемінився в „повстанчий комітет“ — і пішли в рух делегації, поїздки до Павлика, Тютюника, Петлюри і врешті до — Поляків.

ці самі люде пливають на верхах унівської демагогії та стараються захопити під свої впливи західно-українське громадянство. Але вже ці добрі часи для них не вернуться. Баламутити українських працюючих людей можна тільки до часу. А той час вже настав! УНДО хай визволяє попія від целібату і не дурить селян!

В сумну річницю.

„Як Збруч річку проходили“.

В половині квітня 1920 р. польські війська в порозумінні з „урядом“ Петлюри почали свій наступ на Київ. На шляху проти цього наступу стояла большевицька армія разом з трома українськими галицькими бригадами, які були злучилися з большевиками для спільних операцій на польському фронті. І власне в момент найбільш рішачий дві галицькі бригади — й більша частина третьої — покинули свої бойові позиції та перейшли на сторону польсько-петлюрівського союзу.

Після денікінського періоду настав большевицький. „Політичні верхи“ чкурнули за границю — полишаючи армію на ласку ворожої навали. Деякі круги розполітизованого офіцерства почали творити ріжні „революційні комітети“ та боротися за впливи серед недобитків нашої армії. Колиж большевики зорієнтувалися в ситуації і вхопили за чуб оцих розполітизованих офіцериків, а на місце їх „революційних комітетів“ поставили свій штаб і воєнну раду, — ооражени

збори громади УСРП дня 14 березня 1926. Оби громади УСРП є взірцевими громадами в Косівщині. Головою громади УСРП в Краснолі обрано Юрка Шекерика Фризового, а в Головах г. Дмитра Корабчука і Федора. Слід зазначити діяльність тов. Михайла Зеленьського с. Василя в Головах, Юрка Шекерика Фризового в Краснолі, а Семена Шекерика в Перехрестнім, які щиро працюють над організацією УСРП та над поширенням у своїх громадах «Громадського Голосу».

Присутний.

До чого така робота?

(Діяльність нашого робхвоста).

Дня 28. лютого 1926 р. заложено в Острові пов. Тернопіль товариство „Луг“. На основуючі збори прибула сотка молоді і делегат з Тернополя. Збори відбулися святочно, тільки доморослий Острівський „ніби пролетар“ А. хотів і тут спекти свою печеню. Цей нововпечений робхвіст (це така птиця, яка хоче, аби наш робітник ішов в хвості чужих робітників і попирав їх політику!) вилетів з Управи Кооперативи, а тому, що стратив весь вплив в селі, в дні зборів почав нову нечесну роботу та старався, щоби молодь до „Лугу“ не вписувалася, бо він буде закладати „Сокіл“.

Нововпечені робхвости з Острова поважились навіть простягнути свої короткі руки до портрету першого великого пропагатора соціалізму на Україні Михайла Драгоманова, який висів в читальні „Просвіти“ і викололи йому очі! До чого і кому потрібна така „діяльність“?!

Чи за те вони пімстились на Драгоманові, що він виразно зазначив, що само селянство за себе мусить постояти і на нікого не надіятися, бо ніхто нам не pomoже, тільки ми самі собі?!

Тоді виколіть ще очі й Шевченкові, бо до вас він сказав ці слова: „що шукаєте неба на чужому полі і претесь на чужину шукати доброго добра, а в свою

хату приносите хіба „великих слів велику силу“ і більш нічого!

Виколіть Шевченкові очі!!

З життя села й міста.

КОРИСТИ НЕМА, АЛЕ ШКОДА Є!

Кобло Старе пов. Старий Самбір. Добре сховався наш священник і видко як забите наше село, коли він так гуляє, а про його поступовання ніхто ані чирк. Прийшов до нас ще в 1919 р. і зараз перший похорон Павелчака Дмитра при божій допомозі обійшовся без попа, бо о Захар'ясевиць зажадав так багато, що й майно не бика цього не вартувало. А в Павелчака родина з 12 душ живе на 4-ох моргах! Або з такої „дідички“ на пів морга поля (четверо дітей!) стягнув за похорон мужа 30 зол. Нуждар Софрон Коцюбан дав себе обдери на 15 зол. хоч самому на сіль не достає. Осипа Васютюк не дала з себе здерти 20 доларів: вінчалась в польського попа в Чукві. А хто винен? Але Марко Балицький за оден витяг метрикальний (укр. і поль.) заплатив 30 днів праці! Наш душпастир це добрий грішпастир. За треби, хрестини скаржить апостолів наслідник навіть за дрібні суми своїх „довжників“ до суду. Судові визнання на 4 березня отримали Анастасія Павелчак за 3 зол. (хрест дитини), Кміть Юстина, каліка Марія Лоїш, Чісрак Ілько ітд. І чого то людям кажуть діти хрестити! Инакше наш піп розуміє смерть, а инакше весілля. І розумно. До послідної сповіди до тещі Данишака Андрія зажадав фіри на 300 кроків і таки не пішов сповідати, — поїхав до Самбора. Але на весілля на шклянчину до Анни Кміть не зажалував ніг і на 600 кроків. Дають з себе люде здирати неабияк!

Є звичай повіський в селі, що молодята перед вінчанням крім заплати мають „відробити“ по 3 дні. Цього року Зофія Небесняк відробляла попові „катеху“, подвигалась, захоріла і вінчання таки не відбулося. Петро Сорока хрестин дитину, не мав 3 золотих, підписав бон, не мав їх, мусів відробити, відробив і заркся хрестити. Про освітню роботу священника нема що й згадувати. Виступає проти газет і проти книжок. Не вимагаємо освітньої праці від отця, ми без нього обійдемося, але бажемо, щоби нам своїми невмілими проповідями не перешкаджав. Бо не лиш ніякої користі, але й шкоду приносить така освічена людина.

Гість.

—•••—

ПЕРШЕ ПРОМІННЯ. ВИЗИСК НЕОРГАНІЗОВАНИХ.

Красна, пов. Калуш. Заходами свідоміших громадян села заложено оце в селі читальню „Просвіти“. Село бідне. Живе майже тільки з зарібків в лісі. Хіба нема в світі ще такої нужди і бід, як по селах Калущини. Зарібники є незорганізовані і дають себе тому визискувати та ошукувати дерев'яним промисловцям. Требаби доконче своєї професійної організації. Польські професійні організації не забезпечать українському робітникові ані його національних, ані господарсько-станових прав і не охоронять його інтересів. Ошукують робітника ті, котрі йому говорять, що професійна організація може його взяти в оборону без огляду на це, якої він нації. Такі організації найскоріше спольщують у Польщі, русифікують у Росії, американизують в Америці і тому робітники і буржуазія пануючих народів так остро виступає проти тих професійних організацій, що можуть вилотатися з під їх рук. Тут доконче треба, щоби як найскоріше повстала „Селянська Спілка“. Тоді свідоме селянство й робітництво зможе поліпшити своє буття. Заміряємо в короткім часі заложити товариство „Луг“. Взиваємо й інші села до такої праці.

Оден за всіх

Все за вас зробимо, тільки «дайте себе в руки взяти».

Рогатинщина. До цієї думки дійшли рогатинські „батьки народу“. Вибраний на довірочній нараді УНДО голова повітового комітету УНДО о. Г. згодився давати що місяця по 20 зол. на організаційний фонд УНДО. Ось беріть приклад з його товариші соціалісти-радикали. Правда — ундівець инакше думає, а ви инакше. Ундівець, вгомость робить це з думкою: все зробимо за вас селяне, навіть партійний податок заплатимо за вас — тільки дайте себе в руки взяти, позвольте й на дальше за себе нам політику робити, так нехай буде як колись з віденським парламентом було. — Бачите гречкосії! Вони „батьки народу“ свідомі цього, що, коли нас утримають у „цуглях“, то тих 20 зол. сторицею відберуть. Тобі брате мій це треба знати. Тобі товаришу треба зрозуміти, що твоя

ПЕТРО КОЗЛАНЮК.

Шкільний плєбісцит.

(Кінець).

— Анна Сосніюк!

З гурту виступила висока, повновидна в довиця.

— Є, є, прошу пана

— Ступай блище, бабо! — гримнув на неї грізно постерунковий.

— Анна блиснула на його гнівно, чорними, як терен очима.

— А ви не так дуже бабкайте!.. Я не ваша наймишка — відрізала йому сердито.

— Ви підписували оці дві декларації? — звернувся до неї інспектор.

— Я.

— Де підписували?

— Де? у віта... дежби инде!

— Отже якої ви хочете школи?

— Української.

— Тут нема України, бабо! — вставив сердито постерунковий.

Анна повернула до його широкі, здивовані очі.

— Нема?! — сказала здивовано. А деж поділася?!.. Таже доків ми на ній живемо, — доти вна буде Українов, хоть би ви й не знати що ка...

— Дайте покій, кумо Анно! — перибив їй вїйт.

— А вам що до мене? — відпала йому Анна. Ви гадаєте, що до смерті будете вітом та будете, — най і пани чують! — обкрадати, та рабувати громаду?! Го-го-го! ні-і... Урветься і вам, урветься...

— Ціхо бабо, бо до арешу запру! — погрозив їй постерунковий.

Анна випрямилася.

— Ану гай беріт! Гадаєте, що бідній вдовиці кримінал страшний!? Го, го!.. Беріт і з дітьми і зі всім, бо однак тепер, через смучі податки, та через всякі кари, немож жити, — говорила Анна задихуючись.

— Заспокійся жінко! — успокоїв її інспектор. Отже кажеш, що таки лише рускої мови хочеш; польської ні?

— Таки української.

— Ну, ну... йди вже собі, — сказав інспектор. От вперта бабо! — додав півголосом до постерункового.

— Варвара Качанюк!

— Озде я, прошу пана!

— Дивіться, не будьте такі розторікі, як кума Анна, — завважив потихо вїйт.

— Я знаю йков я маю бути! — відрізала Варвара.

— Якої науки хочете? — поспитав грізно інспектор.

— Таке лиш української.

— Кажуж тобі бабо, що тут нема України! — засичав крізь зуби постерунковий.

— Може нима, — а може й є, — відказала Варвара спокійно.

— Ну жінко, — власкавлював її інспектор. — Скажи мені, чому не хочеш аби діти й по польськи вчилися? Таж преці польська мова є дуже потрібна в теперішних часах. Тепер польська держава. України нема, й не було, тай не буде ніколи.

— Най буде, як буде, — говорила спокійно й вперто Варвара, — а я таки хочу, аби моїх дітей по нашому вчили в школі. Не хочу, аби мені, як тепер шваркотили в хаті по мадзурськи...

— Василь Підпенька! — вичитав знову.

Біля стола з'явився в мент низенький і грубенький як полубічок з огірками, дядько, і дряпаючи пальцями по нечесанім волоссю на голові — якось несміло проговорив:

— Та я йи, йи прошу пана

— Ти якої школи домагаєшся?! — майже викрикнув інспектор сердито.

Підпенька утер хуленько полою спитніле чоло, і випрямляючися, швиденько заговорив:

— А-а, та такої, як на диклірації написано... Тої, що кум Панась, тай кума Варвара й Анна... Української, — додав по хвилі несміло.

Інспектор встав і втер хустиною спитніле, жаріюче лице й чоло.

ПРОЦЕСІЯ НА «ЗЛОГО ДУХА».

В Берегах, пов. Самбір розвивається гарно праця на політичній, культурній та господарській полі. Вже й перед війною горнула в нас молодь до соціалістично-радикального руху і тепер росте класова й політична свідомість у нашій селі. Але це ніколи не подобалося і не подобається тепер ріжним степеням властей — ну й нашому егомостеві о. Іванові Мельникові. Не тільки з амвони викрикує: що молодь його «настирських» слів не хоче слухати, а тільки слухає «філософів і недоуків» (а який він доук?!), що в кождо неділю й свято сидить у читальні і читає «злі» книжки ітд., але ще й на інші береться способи, щоби перегородити. Дня 4 квітня, коли молодь у читальні мала пробу на виставу, прийшов з хоругвами і кількома старими бабами до сали «Просвіти» та зачав співати «годинки». Коли по скінченні тих співів оден з товаришів, голова «Просвіти» хотів оголосити надзвичайні збори на другу неділю, то егомосьть зазначив, що він господар, та що кождої неділі зробить таку процесію, аж поки молодь не покине своєї праці і не піде з ним там, де він їй поведе. Каже, що він господар. А забув, що в 1912 р., коли січовий дім наші товариші будували, то о. егомосьть був проти такого діла. Коли народ розпивався, то о. Мельник не йшов з процесією виганяти пияків з корчми, а тепер що робить?! От радимо вам егомостеві: читайте ви собі свої целібатні статті, а до нашої роботи не мішайтеся і процесіями визвольного духа не проганяйте. **Берегівський.**

ПРО ЖАБІВСЬКІ ЧУДЕСА І ДИВЕСА.

Від коли існує повітовий суд у Жабю, то такого судді, як п. Валеріян Пашковскі, не бачив. Хочеться так уже і поспитати, коли скінчаться його дисциплінарні і його покута на Покутті? Бо ми не віримо, щоби покута «на кресах» кого направила. Вже чули ми, що вищий суд змілосердився і переніс п. Пашковско-го зі Жабя, але пішов мабуть рекурс і п. Пашковскі є в нас даліше. Щоби улекити деяким чинникам дорогу, ми викажем деякі факти і наведемо свідків, щоби знали, що не даром бажемо п. Пашковскому щасливої дороги.

1) Суддя Пашковскі рідко справу кінчить за одним разом, все відрочує справи, через що наражує Гуцулів на великі кошти. 2) Назначує визнання судової розправи на год. 9 і 10 перед полуднем, а сам приходив до суду о год. 10.50, 11 і 11.50 минут, чим кинь собі з Гуцулів, що тратьть даром час. 3) На оден день визначує багато розправ і тягне справи до пізна, а через це, що опізнює урядові години, відрочує розправи на инший день, признаючи у справах процесових свідкам кошти подорожі на кошті програної сторони і знову цих свідків киче. Чи ж це не є нищення бідного селянина? Свідки на це: 4) офіціали судові, як протоколянти справ та справа провізорії тов. чит. «Просвіти» в Жабю Слупейка, о нарушення в посіданні через Івана Зітинюка, в якій п. Пашковскі веде справу як слідче: Іван і Параска Зітинюки в Жабю-Слупейка розбити будову дому читальні «Просвіти» в Жабю-Слупейці дня 26 жовтня 1925. Голова чит. «Просвіти» вніс скаргу до суду в Жабю. Першу провізоріальну розправу визначив суд на день 16 падолиста 1925. Другу розправу аж на день 30 грудня 1925. Того дня прийшов суддя Пашковскі до суду о 11 год. перед полуднем, переслухав свідків пізнавших, а позовниці ще не слухав — хоч були заповдані. Та хотів провізорію закінчити в некористь чит. «Просвіти», і аж на спротив д-ра Грушовського, адв. в Жабю, згодився слухати свідків позовниці чит. «Просвіти». Але переслухав лише отия Лаголу і справу відрочив на день 23 лютого 1926, майже о цілих два місяці, а свідків покликаних: Петра Шекерик-Доникова, Дмитра Гапчука, Анну Гапчук і др. слухати не хотів, через що ці самі свідки мусіли йти ще й дня 23 лютого 1926. Дня 23 лютого ц. р. через брак кількох свідків, відрочив справу знову аж на день 29 березня ц. р. Термін був визначений на 12 год., инші на 10 год., а суддя прийшов о год. 11.50. Вісім свідків і сторони чекали до год. 3 попол. П. Пашковскі через спізнену пору відрочив ту справу аж на 10 мая, але по рішучім спротиві М. Гапчука, який загрозив внесенням жалоби, що справа так пильна, дерево гние, а суддя не переводить розправи, неначе навмисно визначує термін знову аж за 45 днів — то п. Пашковскі назначив аж тоді термін на 10 квітня ц. р., а свідкам признав по 3 зол. за дорогу. Отже хто буде ці кошта поносити, як не сторони через таке ведення справи? Свідки: Михайло Гапчук, Петро Шекерик Доників, Дмитро Остафійчук і др. Оцею дорогою звертаємося і до послів Укр. Клубу, особливо до

ВІСТІ З ЛУГУ

Руханково-пожарничий курс зачався дня 18 квітня ц. р. у Львові при участі курсантів з 37 місць і повітів краю. В першій дні курсанти звиджували українські музеї і вислухали теоретичні виклади про пожарництво й руханку. Після обіда пішли на похорон невіджалованої пам'яті товаришки і робітниці в Січовій організації бл. п. Ліни Худяківної. Вже задалегідь старалася старшина «Повітової Січі» у Львові, щоби курс випав як найкраще і щоби українські руханково-пожарничі товариства отримали нових досвідних інструкторів. Але та справа стрінулася з деякими непередвидженими перешкодами. Всежтаки їх з трудом усунено так, що курсанти, які витратилися на подорож з далеких сторін краю, повернуть до своїх товариств з таким фаховим знанням руханково-пожарничої ділянки життя українського селянства, як цього вимагає сучасна хвиля. Вправи пожарничими приладами відбувалися в понеділок рано 19 квітня в місцевій пожарничій сторожі на Замарстинові. По обіді відбувалася дальша наука в сали «Лисенка». Вправами вільноруч і хустинами жіноцтва проводила тов. Мамчаківна. Мужеськими вправами вільноруч тов. Луцький. Тов. Курах викладав про першу поміч у наглих нещасливих випадках. Курс покінчився дня 20 квітня ц. р.

Закриття товариства гімн.-пожарничого «Січ» у Дмитровичах.

Товариства «Луг» і «Січ» дуже не подобаються польським староствам. Вишукують ріжні способи, щоби їх позакривати, а на їх місце закладати при помочі наказних війтів польські «страже огньове». В минулім тижні закрило львівське староство тов. «Січ» у Дми-

голови Укр. Клубу, Сергія Козицького з проханням внести в цій справі інтерпеляцію, щоби раз у Жабівськім суді заведено хоч який лад. **Гуцул.**

Що діється в Польщі?
ЗАВМИРАЮЧЕ ГОСПОДАРСЬКЕ
ЖИТТЯ.

Помимо цього, що йде весна і повинен у ріжних підприємствах зачинатися рух — то в господарстві Польщі дальше лютує зима — все заморозив лід. Безробіття паде страшним тягарем на сільське і міське робітництво, навіть урядові підрахунки безробітних не зменшуються. Наложено спеціальне оподаткування залізничних білетів і почтових листових посилок в користь допомоги безробітним. Все те за мало. Нужда зростає, множаться демонстрації безробітних, які домагаються хліба й праці. — Польська громадська думка з острахом питає себе: що буде дальше? І ніхто не находить відповіди. І уряд не дає на це відповіди. Всі надіються чуда. Але чуда в господарському житті не діються. В останніх днях рознесли часописи звістку, що по півторарічному опізненні має надійти друга частина американської позички Діллсона, яку американ-

ські банки стримали. Але й ці вістки непевні. Підприємства жадають від уряду позичок, а він радить їм самим старатися о позичку. Вони жадають тоді відписання маєткового податку, як ось фірма Геше на Шлеську на цілих 30 мільонів зол. Правительство схиляється до їх жадань, бо боїться застою і дальшого зросту безробіття і дальших заворушень, які розхитують цілою польською державою.

Посмертна згадка.

Заплакало й засумувало Лугове та Січове Брацтво. Дня 16 квітня ц. р. померла тов. Ліна Худяківна. Червона лента неначе козацька китайка лягла на її труну закрила її очі. Розвивається зелений луг, зачне шуміти могутній ліс новим життям на весну; але її вже не буде. В люті, холодні обійми схопила її зима й не пустила вже більше.

Хто стане на чолі жіночої чети у львівськім «Лузі»?

Не журись, Товаришко! Стане все-жіноцтво, яке Ти вчила довгими роками незмордованої праці любити дорогу червону ленту — стане та сама сила, яку Ти викохала невсипущим трудом і в ім'я пам'яті о Тобі видвигне на своє чоло нових піонерок Січового й Лугового руху, духа і ідей!

Товаришку Худяківну пращав від імені «Повітової Січі» і всіх Лугових товариств тов. Дашкевич Роман Львівські «Січі» і «Луги» віддали поклін знеможеному Товаришові.

РІЖНІ РАДИ НА УЗДОРОВЛЕННЯ ПОЛЬСЬКОГО СКАРБУ.

Польський міністр фінансів Здзеховскі виложив врешті свій проєкт направи польського скарбу. Думає підвищити ціну за залізничну їзду і з цього сподіється отримати 30 міль. зол. Задумує зменшити видатки на військо о 24 міль. зол., инші видатки о 7 міль. зол. В залізничних підприємствах думає зменшити видатки о 50 міль. зол. і поставив домагання звільнення 18.000 залізничної служби. Дальше заміряє ощадити на урядничих платнях, на інвалідських запомогах і платнях емеритів. Платню інвалідів проєктує виплачувати щойно від 25% нездібності для польських інвалідів, а від 35% для инших воєнних інвалідів. Коли інвалід має ин-

ше жерело приходу, яке є два рази більше, як його рента, то втрачає ренту. При тім і ті мізерні платні мається обкрити. За те думає збільшити безпосередні податки, ґрунтовий податок, податок від спирту о 1 зол. на літрі. Дальше жадає міністр ухвалення закону, який давби йому право випустити 81 міль. зол. без покриття, щоби тим способом залагодити оставший ще й після того проекту недобір. Проти цього проекту виставили польські соціалісти свій проект. Соціалісти хочуть, щоби вся чужа валюта, яка пливе з заграничної торгівлі, переходила в польський державний скарб, або в Польський Банк, щоби стягнуто мастковий податок, зменшено видатки на військо і для зрівноваження бюджету вибито непокрите золоті. Дашиньскі, польський соціаліст, заявив, що бюджет міністра Здзеховського побудовано на ограбленні найбільших мас, на викиненні 18.000 залізничників в той час, коли рівночасно не хочеться прийняти підвижки масткового податку о 145 міль. зол. Бюджет не має ані одної позиції, яка далаб роботу 300.000 армії безробітних. Соціалісти жадають, щоби зараз призначено 150 міль. зол. на початок будівельного руху і 150 міль. зол. на кредити для промислу й рільництва. Вони заявили, що фінансового проекту міністра не можуть прийняти і грозять виступленням з правительственной більшості.

ПОЛІТИЧНА І ПРАВИТЕЛЬСТВЕННА КРИЗА.

Таким способом захиталося теперішнє правительтво Скішинського, яке опиралося на співпраці польських соціалістів з польськими буржуазними партіями. Вона мала вратувати ойчизну і най-

ти вихід. Виходу не знайшла. Польські буржуазні газети закидають польській партії соціалістичній хрунівство і боязкість. Вони кажуть, що втеча польських соціалістів з правительства має більше політичну як господарську причину. Господарське положення було в Польщі й перше тяжке. Але соціалісти настрашилися першомайського свята і можливих заворушень з тої причини. За їх здавлення мусілаби відповідати також ППС, яка має двох міністрів в правительстві.

СУМАТОХА.

В цілій Польщі панує тепер велике замішання. І покутних лікарів намножилося багато. Всюди відчувається велике напруження. З одного боку робітництво до краю знуждоване ворухиться — з другого боку правниця гуртує фашистів, щоби силою ратувати положення. Розуміється, що господарського положення фашизм не вратує, а тільки помчить в замішанні ще останні колеса польської господарки, яка опинилася в пропасти так з причини за великих видатків на військо, на невиплатний промисл, як також з причини несовісности крадіжжі і простого невміння господарити. В тій суматосі появляються різні сплетні й проекти. Розійшлась поголоска про утворення повновласної директорії, зложеної з трьох осіб: з Пілсудського, з вшехполяка Дмовського і представника польських куркулів Вінцентого Вітоса. Колиб той проект увійшов в життя — то і в Польщі зачалиби співати:

Ой преславна Директоріє,

А де-ж твоя територія?

Це є тільки дальше шукання виходу з положення. Чим воно скінчиться — не знати.

—•••—

НОВИНКИ.

БЮТЬСЯ! Поляки й польські партії поділилися. Одні хочуть опертися о заграничний капітал. Але європейський і американський капітал не спішиться — жде. Поки Польща зовсім стане слухняна. Другі думають /страшити західні держави тим, що заключають договір з большевицькою Росією. Такою партією, що нагло в останнім часі стала агітувати за союзом з большевиками, стала польська селянська партія Брилівців. Вони дають тепер виклади про те, що для Польщі не такий чорт страшний, як його малюють, що для неї булоби ліпше, колиби вона махнула рукою на західні держави, а пішла зі сходом, бо цей гарантує Польщі всі теперішні її границі. Та крута політика польських нібилівих патріотів з початку тільки була вигідна для вшехполяків. Бо хоч вона і гарантує „збрилізованій“ Польщі дальшу „опіку“ над Білорусинами і Українцями в Польщі, але й їм вшехполякам готова вирвати владу з рук. І тут їх дороги розходяться. Це їм не в смак! І ось у минулу неділю „народова“ польська боївка молодіжи вдерлася на віче посла Бриля в „Народнім Домі“ у Львові, побила публіку, поломала на її голові крісла, закидала Бриля гнилими яйцями і кинула смердючу бомбу. До відчиту не прийшло. Зачинають перед виборами з собою битися патріоти з лівого польського крила з правими!

„ПРАЦЯ І ХЛІБ ДЛЯ БЕЗРОБІТ-

НИХ, БАТОГИ ДЛЯ КОМУНІСТІВ“. Таку нову „конституцію“ виписали вшехполяки в неділевнім „Слові Польським“. Що ані праці, ані хліба не дадуть — то річ певна. Але чи нагайкою зможуть побороти певні політичні переконання — це річ дуже сумнівна! Та остання проповідь „Слова Польського“ показує, що вшехполякам відбирає розум. Подумати лишень. Свисне вшехполяк нагайкою і ставється чудо. Голодні стають ситими. Цікавий собі розум у вшехполяків! Суспільну хоробу, господарську кризу і політичні переконання думають лікувати — нагайкою! Можна тільки побажати їм, щоби дальше так направляли політичну і господарську ситуацію.

ЯК ВИГЛЯДАЄ ДОПОМОГА УКРАЇНСЬКИМ БЕЗРОБІТНИМ? Самостійна професійна організація українських працюючих людей, „Селянська Спілка“, стрічається з перешкодою не тільки з боку польських властей, але також з боку своїх „патріотів“ та фалшивих „пролетарських“ оборонців українського робітництва, які в тім випадку, як також і в усіх інших є за тим, щоби український робітник ішов в хвості чужонаціонального робітництва і там затрачувався. „Союз Селянських Спілок“ отворив безплатне „Бюро Посередництва Праці“ і прибив вивіску в домі „Просвіти“ поруч з іншими вивісками. Не минуло й половини дня, а якийсь патріот здер і пошматкував вивіску „Бюра Посередництва Праці“, залишаючи спокійно інші вивіски. На пошматкованім і зім'ятім папері о-

стали тільки сліди пальців, замащених друкарською фарбою. Це ще одна квітка з діяльності ворогів самостійної професійної організації українського робітництва, яких в останнім часі тільки виростало на багні галицької безхарактерности і улеглости „сильним міра цього“. Цим одначе свідоме українське робітництво не повинно зневірюватися. Перебули ми панцину, царат, цісарство і конституцію, — то перебудемо та усунемо й це гостре терня на дорозі до кращого життя українського селянства й робітництва!

ЛЮДИНА ШИРШОГО ПОГЛЯДУ. ВЕЛИКОГО ТАКТУ І ДОБРОЇ ВОЛІ. Так оцінюють старосту Новака в Стрию. Але не „Слово Польське“ чи инша польська газета. Бо навіть польські часописи не відважилися боронити того польського старости, котрий дав приказ стріляти до безборонних робітників. Це свідцтво „моральности“ виставляють у „Ділі“ старости Новакові др. Гарасимів, др. Єрон Калитовський і Остап Луцький. По мимо того, що на приказ цієї „людини доброї волі і великого такту“ розстріляно кільканацять невинних робітників.

І при тім ці проводирі УНДО не червоніють зі стиду. Бо вони патріоти понад клясами, партіями і... людською гідністю!

ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЛЬВОВІ. У Львові кінчиться власне процес проти кільканацяти молодих людей, яких обвинувачує прокураторія о приналежність до комуністичної партії Західної України. Їх арештовано ще в тім часі, коли Ботвін вбив поліційного агента Цехновського. Ботвіна розстріляно, а арештованих при тій нагоді комуністів по довгомісячнім слідстві поставлено оце перед суд. Кільканацять молодих людей відривається від праці і судиться за політичні переконання. Такий спосіб поборювання певної політичної струї, свідчить тільки про „ославлену свободу“ політичних переконань у Польщі, яку гарантує ніби конституція. Замітне, що члени комуністичної партії Західної України, що сидять оце на лаві обвинувачених — самі Жиди.

РЕПРЕСІЇ. Дня 20. квітня відбулася проти тов. Павлова, ред. „Громадського Голосу“ розправа перед повітовим львівським судом на підставі поліційного донесення, з якого виходить, що тов. Павлів на конститутивних зборах „Селянської Спілки“ в Ременові накликавав до боротьби з дідичівським визиском. Суд став на іншій становищі як поліційне донесення і тов. Павлова звільнив

Зі світа.

НЕВДАЧА переговорів між Антантою і Німеччиною або т. зв. мирового духа Льюкарна в Женеві, приносить уже свої наслідки. Німеччину не прийнято до Союзу Народів і рішення в тій справі відложено на осінь. Представники держав розіхалися ніби по приятельськи, але з кождим днем видко, що порозуміння між західними державами і Німеччиною не таке легке.

В САМІМ СОЮЗІ НАРОДІВ нараджуються тепер над зміною числа постійних членів Ради Союзу народів. В тій цілі думають утворити окрему комісію. До цієї комісії запрошено також і Німеччину. Німеччина відповіла, що становище її делегата в тій комісії буде дуже дивне,

бо Німеччина не є членом Союзу Народів. Але вона готова післати його тільки з тим, що його праця в комісії в ніч не сміє вязати Німеччини і впливати на її рішення, що до цього, чи має ввійти вона в Союз Народів чи ні. Інакшими словами говорить Німеччина: колись я була готова, а тепер вибачайте — роздумуюсь і мушу мати в тій справі вільну руку.

ФРАНЦІЯ тим часом носить з Польщею, як бідний з торбою. До Польщі приїхав перед кількома днями французський соціаліст Поль Бонкур, похвалив дуже її державний змісл і порядок — і забезпечив її, що Франція обстоюватиме домагання признання для Польщі постійного місця в Раді Союзу Народів. Дальше зазначив, що Франція буде старатися в цілі забезпечення цього стану, який тепер панує у східній Європі, а головно в справі границь Польщі, Румунії, Чехії і т. д., щоби там заключено окремі договори. Ті всі балачки, а також дальше домагання Іспанії, Бразилії і т. д., щоби їм дати постійне місце в Раді, найкраще говорять, що до порозуміння в Союзі Народів не прийде. Він конає з пережертя. За багато держав сидить у ньому таких, що хотілиби мира тільки на те, щоби спокійно споживати в війні захоплене чуже добро.

В **НІМЕЧЧИНІ** знають про трудне становище Союзу Народів і про розходження, які існують між поодинокими союзниками. І зовсім не спішно Німеччині улекшувати колишнім ворогам дорогу. Навпаки! В останнім часі підійшов до Німеччини большевицький комісар заграничних справ і запропонував Німеччині оновлення російсько-німецького договору в Рапаллю. Німеччина погодилася з тим і зачала переговори. Між союзниками, в Польщі, в Чехії, навіть в Америці ці німецько-російські переговори викликали величезне занепокоєння, подекуди й тривогу. Закидають Німеччині дволичність і продовжування практики таємної дипломатії. Поширилися вже різні чутки, які говорять, що між ССРР і Німеччиною повстав військовий договір. Але Німеччина успокоює стривожених і обурених союзників. Вона дає їм до пізнання, що всежтаки вони в першу чергу винні, що не дотримали слова в Женеві, а врешті заявляють — що їх балачки з большевиками зовсім не перечать мировому «духові Льюкарна». Німеччина й Росія завіряють себе, що не будуть з собою воювати, ані не підуть у союз воєнний з такою державою, яка воювалаби з одною з договірних сторін. Ось і стільки всього! Німеччина застерегла собі тільки вільну руку на той випадок, колиби Росія сама десь зачіпила якусь державу. Цей останній пункт навмисне придумано, щоби заспокоїти Французів, Поляків та Чехів. Як однак по правді мається справа — не знати.

НІМЕЦЬКО - БОЛЬШЕВИЦЬКІ переговори є значним дипломатичним успіхом Чічеріна. Союз Радянських Республік потребує тепер мира. Панує там тепер велика господарська криза і безробіття. Большевицька дипломатія побоювалася, що Льюкарнські переговори між союзниками і Німеччиною в першу чергу відібується на ССРР, бо врешті решт моглиби довести до війни, якої боль-

шевики не витрималиби. Але тепер, коли переговори на хвилю розбилися, скористав з цього Чічерін і вже бажає собі забезпечити, що Німеччина до війни з большевиками рук не приложить. Переговори йдуть пиняво, бо Німеччина грає на двох скрипках і тільки старається, щоби одна скрипка не заглушила другої. Слідить тільки, яке вражіння викликає її музика і витягає для себе з цього користі.

ТАКОЖ З ЛИТВОЮ розпочав Чічерін переговори. Він хоче звязати всі межуючі з ССРР держави окремими договорами, щоби таким способом утруднити атаку капіталістичних держав на себе. Литві обіцяє Чічерін запевнити Виленщину. Але як погодить він це з Польщею — не відомо. Бо й з Польщею бажає добитися окремого договору, хочби за ціну великих уступок.

КОМУНІСТИЧНИЙ ІНТЕРНАЦІОНАЛ видав відозву до робітництва під заголовком: «До боротьби проти Союзу Народів!» В відозві взивають до знищення Союзу Народів: «Обороняйтесь. Зєдніть сили! Боріться з тим союзом розбійників і гнобителів народів. З погубної гри імперіялістів, з кровавого життя народів є лише оден вихід: знищення Союзу Народів». Правда! Требаби, щоби й самі московські комуністи менше «опікувалися» Україною, тоді їх слова малиби більше значіння.

ТАЙНИЙ ГРЕЦЬКО-ІТАЛІЙСЬКИЙ договір мали заключити з собою два диктатори: Муссоліні і Пангальос. Договір має на меті спільну акцію проти Туреччини.

В **КИТАЮ** дальше ведеться боротьба о столицю Пекін. Війська союзних генералів Ву-Пей-фу і Чанг-со-Ліна ще не вступили в місто. Союзник Росії Фенг поволи завертає свої війська на полудневий схід. Деякі часописи принесли вістки, що між Чанг-со-Ліном і Ву-Пей-Фу прийшло до непорозуміння.

У **ФРАНЦІЇ** відозвалися ножиці на войовничу бесіду італійського вождя фашистів Мусолінього. Мусоліні поїхав зараз після цього, як йому Англійка скалічила кусень носа — до Африки, де в італійська колонія Триполіс і там гукнув на весь світ, що Середземне море, це в італійське море та що на ньому Італія має до приказу. По причині тої бесіди обурилися дуже Французи, які мають також великі простори берегів над Середземним морем. У французькім сенаті забрав голос оден з senatorів і заявив, що Середземне море повинно остати морем вільним і Франція мусить обстоювати таку думку, бо мусить мати вільну дорогу до своїх колоній. Не може вона розоружуватися і мусить боронити цього свобідного проїзду, хочби друга Середземноморська держава цій думці загрозувала. Французька морська сила мусить бути так само велика як італійська. В цім часі Франція буде 72 нові воєнні кораблі і підводні лодки. В будучій війні морська і воздушна флота матиме першорядне значіння. Видко з тої бесіди, що між недавними союзниками дуже скоро може прийти до суперечки. Колотиться в міжнародній політиці до якогось часу. Незаспоковні апетити зростають — але покищо всі заявляють охоту нараджуватися над роз-

оруженням. Чи це не кпини з самих себе і з тих сірих мас, що хочуть волі, спокою і праці?!

Господарський куток.

ПОЗИЧКА НА ВЕСНЯНІ ЗАСІВИ.

Польське міністерство рільництва призначило на весняні засіви 3 мільони зол., що мають бути розділені в формі тимчасових позичок для тих рільників, котрі в минулому році потерпіли від повіні, граду і всяких інших нещасть. На львівське воевідство припадає тої позички 500.000 зол., на станіславівське 300.000 зол. і на тернопільське 100.000 зол. Гроші будуть розділені поміж староства. Подання о позичку треба вносити до Виділів Повітових Рад. Позички буде давати державний рільничий банк на 6—7% річно з тим, що мають бути сплачені найпізніше до кінця ц. р. Староства можуть уповажити також кооперативи до уділювання позичок.

Яка буде користь з цих позичок для нашого селянства — годі судити, бо з усіх дотеперішних позичок, які були призначені на поправу рільництва, користало польське рільництво, колоністи, хрун та всякі старостинські заушники. Однак укр. працююче селянство має право домагатися позичок незалежно від ріжних політичних міркувань можновладців. При цім належить вистерігатися всяких агентів-посередників, бо вже такі знайшлися, що збирають від наших селян на «стемплі» до подань і т. п. Цими днями язизив у нас оден селянин, який вив жертвою такого «агента» п. Альфреда Лева з Валової вулиці ч. 14 III. п. Поліція, котра має час на все инше, не занялася тим панком. А требаби розвідатися, чиї інтереси заступає він?

Правна порада.

По думці артикулу 86. і 88. закона з 28. грудня 1925 р. о виконанні земельної реформи — всі письма і подання враз з залучниками як рівнож посвідчення, які вносяться до Урядів Земельних в справі набуття землі, є вільні від оплат стемплевих. — Рівнож всі акти, переносячі право власности на річ набувців землі при парцеляції так державній, як і державного Банку Земельного, як рівнож приватній, підлягають стемплевій оплаті на річ Скарбу і оплаті для самоурядувань в висоті 25% таких оплат, вимірюваних при непарцеляційнім позбуттю ґрунтів. — Отже всі купуючі землю з великої посілости, від держави, землю «мертвої руки» це є епископську, капітульну, монастирську, ерекціональну і церковну) мусять тямити, що належитість скарбова від цього купна виносить лише четверту часть належитостей вимірюваних при звичайних купнах, себто найчастіше ця належитість буде вносити 1½% від ціни купна. В розумінні закона і так зване приватне купно ґрунтів великої посілости і мертвої руки є парцеляцією.

Переносна належитість від купна виносить звичайно 4%, отже при парцеляційнім купні повище згаданих ґрунтів, виносить лише оден процент. Переносна належитість від купна на річ самоурядування виносить звичайно 2%, отже при парцеляційнім купнах буде вносити лише ½%. Отже всі, що одержують виміри в повних ставках, мусять зробити представлення зглядно рекурсу до 30. днів від дня одержання платничого наказу. — Др. Лисий Володимир.

Веселий куток.

Наказ.

У залізничнім возі прибито такий напис: «Супроти небезпеки для життя не вільно перехилитися через вікно. В разі смертельного випадку належить негайно особисто зголоситися до протоколу в начальника найближчої стації».

Готов кловіт...

Піп читає: «...Авраам родив Ізаака...». Зачув це якийсь селянин і шепче другому:

— То були дивні часи, коли хлоп родив хлопа.

— Тихо! — відзивається другий, бо як наші жінки почують, то скажуть і нам діти родити...

Але вгадала!

Чоловік: Знаєш, я читав у газеті, що трибунал у Перемишлі не видав засуду на бандитів, але має його пізніше проголосити. Не знати, чому це так?

Жінка: Таж це певнісенько тому, що судді хотять в цій справі порадитися дома з жінками.